

Anfinn Kallsberg, Flkfl.:

Sparingar og ikki lán

- skulu til fyrri at fáa javnvág á landskassaroknaskapinum. Og so skal fólk flytast úr tænastuvinnuni og yvir í produktivu vinnuna, ið skal bera tað almenna

630 miljónir fara at resta í fyrri at fáa javnvág á figgjarlógini í ár. Hvørja viðmerking hevur tú til hesi tíðindi?

Man kann í dag siga, at vit samtyktu eina figgjarlóg, ið var órealistisk. Men vit vóru komin so langt út í ófóti, at vit gjørdur tað m.a. fyrri at okkurt skuldi henda. Høvdu vit ikki givið eitt slíkt varskóð, so hevði undirskotið verið 700 miljónir krónur og ikki 400 miljónir, sum tað helst verður.

Tað vantar í á inntøku-síðuni, tí vit undirmettu aktivitetin og figgjarkorkuna í samfelagnum, tá vit gjørdur figgjarlógina. Men okkara metingar eru rættari enn tær, sum andstøðan legði fram, t.d. hevði javnaðarflokkurin eina útreiðslu, ið var 150-160 miljónir størri enn okkara, og sum eftir minni meting hevði verið sera trupult at figgja á inntøkusiðuni.

Nakrar útreiðslu-upphæddir, ið vit onga ávirkan hava á: effektiv vedhald, gjaldkomnar rentur og kurstap. Harumframt var fortreytin fyrri figgjarlógini m.a. nakrar broytingar, ið skuldu til frá fyrsta 1. januar, men tær lata seg ikki gera í eina handavending: bussførarar á Bygdaleiðum hava hálv ára uppsagnartíð, summar broytingar á almannaøkkinum krevja samráðingar við statin og nýtt skúlaár byrjar 1. august.

Meirútreiðslurnar á almanna-, skúla- og samferðslu-

- Almenni sektorin skal ikki krøkjast av, men hann skal minskast, so hann er í samsvari við vinnuliga grundarlagið. Í dag er tað t.d. so, at tað loysir seg betri at senda fiskin ótilvirkaðan av landinum

økinum taki eg sera sera álvarsligar. Summar teirra standast av, at vit ikki hava framst nógv nógvur lógar-broytingar (t.d. viðvíkjandi barnaansing, ið er dýr og vindur uppá seg), men eg eri sannførdur um, at summar av útreiðslunum kundu verið lægri við eini strammari stýring, m.a. strangari tulkning á forsorgarøkinum, tí í dag fara útgjaldingar fram, sum ikki eru neyðugar.

Tá tær 631 undirskots-miljónirnar eru komnar fram, so eru eisini fleiri grunnar roknaðir við, og teir kunnu ikki roknast beinleiðis til figgjarlógina. Summir grunnar hava avlop, men er ov lítið sett av í aðrar, so gevur tað eisini ein óktan líkviditets-tørv. Tá landskassin verður gjørdur upp, so ber heldur ikki til

bara at falda fyrra hálvár við tvey, tí tað er so misjafnt, sum mánaðirnir roynast.

Eg eri bangin fyrri, at innflutningurin fer at vaksa seinna hálvár, men tað gevur so fleiri toll- og avgjalds-inntøkur til landskassan, seinna hálvár roynast oftast betri, so skatturin fer kanska eisini at vaksa nakað, meðan skrásetingargjaldið helst ikki fer at vaksa, men tað ger minni, tí bilkeyp okkara seinastu árin hava verið garvill.

Samanumtikið er alt hetta ikki bert negativt, tí tann nógv minkaði innflutningurin hevur børt stórliga um handilsjavnun, so hann í dag er positivur (minus 800 miljónir í 1988). Men tað er givið, at hetta hevur skapt landskassanum ein líkviditets-trupulleika, ið skal loysast. Tað fer at mangla nakað væl í, tá árið er av, men ikki so nógv sum framhildið (góðar 400 miljónir krónur heldur enn 650), tí bæði inntøkur og útreiðslur landskassans fara at flyta seg rætta vegin.

Hvat eigur at verða gjørt? Hvussu skal landskassaunderskotið figgjast?

Fyrri tað allarfyrra eiga vit at ansa eftir at framrokningar ikki koma at virka sum ein rættvísgering og forhondsgóðkenning av meirnýtsluni; tvørturímóti eiga minus-tølini at eggia landsstýrismonnum og stovns-leiðarum til at minka um tølini.

Tað ber ikki til at leggja meiri skatt og toll á fólk. Talan kann heldur ikki verða um at lánfiggja undirskotið: tað fer at økja peningaumfarið og harvið innflutningin, og haraftrat er uttanlandsskuld okkara so stór frammanundan, at vit seta kreditt-virðið okkara í vanda.

Tá talan er um sjálva figgjarlógina er sostatt bert eitt at gera: at skarva av henni. Men í lötuni havi eg onga meting um, hvar skal skarvast buturav, - bert at tað er altumráðandi at gera tað. Landsstýrið arbeiðir í lötuni við figgjarlógini fyrri komandi ár, og gangi út frá, at teir fara at spenna seg rættiliga út fyrri at fáa figgjarlógina at hanga saman.

Taka vit figgjarlógina í búskaparligu heildini, so mugu vit flyta fólk úr tænastuvinnuni, - bæði teirri privat og teirri almennu, og yvir í produktiva útflutningsvinnu, serliga fiskatúlvirking. Fortreytimar eru tvær: onnur at útreiðslustøðið í framleiðsluvinnuni verður lækkað; hetta skal henda við at seta lönina niður og skattin somuleiðis við sama krónutali. Hin fortreytin er, at vit fáa eina so góða frihandilsavtalu við EF, at vit fáa meira burtúr hvørjum kilo vit lata av landinum.

Fiskavørurnar skulu í so stóran mun sum gjørligt

Tordur Niclasen, KFFF:

Arbeiðs-skapandi tiltøk neyðug

- fyrri at geva fólkíð arbeiðshugin aftur og fyrri at fáa landskassanum inntøkur

631 miljónir krónur fara at resta hjá landskassanum við árslok. Hvørja viðmerking hevur tú til hesi tíðindi?

Tað er syndarligt, men ikki óvantað. Í juni og desember í fjør vísu vit á, at ov harðliga varð farið fram og at inntøkurnar tiskil fóru at svikja. Tá figgjarlógin var samtykt arbeiði samgongan eins og skurðlækni við bindi fyrri eyguni: hon gav sær als ikki far um avleiðingar, sum figgjarpolitikur hennara fór at hava.

Tað var eyðsæð tá, men samgongan samtykti í veruleikanum eina fiktiva figgjarlóg, eina 'sum um'-figgjarlóg, soleiðis at skilja, at hon visti, at tølini fóru ikki at halda. Landsstýrið hevur fyrr í ár sent strangt orðað skriv til allar stovnar um, at teir skulu halda seg innanfyrri játtanina. Tað hava teir ikki megnað, men hóast landsstýrið fær konto-avrit so tíðum tað vil, so hevur tað latið staðið til.

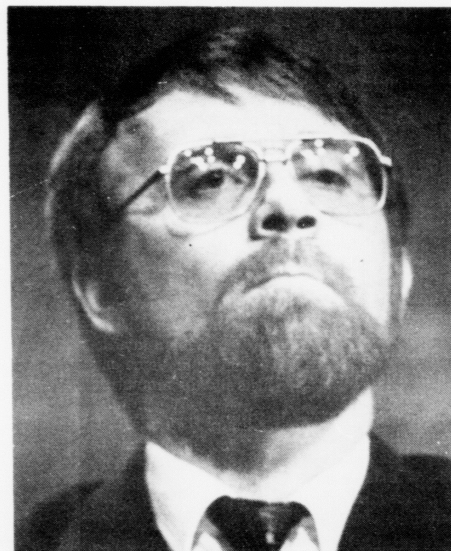
Tað allarversta við støðuni er, at fólk púra stórt mist áreið og arbeiðshug, og mong flyta av landinum. Her má fáast ein vend.

Hvat er til ráða at taka?

Tað verður neyðugt við eini langtíðarætlan, ið skal umfata sparingar á figgjarlógini, hjálpi til vinnulívið, so tað kann koma um tað ringasta, og alternativar vinnuvegir.

Talan kann ikki verða um meiri skatt og toll. Tað er neyðugt at spara á figgjarlógini, men ómetaliga væl skal ansast eftir, at sparingarnar ikki verða ójavnar, soleiðis at tey, sum eru illa fyrri frammanundan, ikki verða uppaftur verri fyrri.

Harnæst mugu tiltøk setast í verk, so vinnulív og arbeiðsfólk sleppa aftur til verka. Pengar mugu leggjast út, so vinnulívið sleppur um tað ringasta, og bundna uppsparingin má takast av og skatturin lækkast, so fólk fáa arbeiðshugin aftur. Tað er ótandi, at landsstýrið ikki kann koma ásamt um, hvussu 25 miljónir til arbeiðs-

- Vit mugu leggja hendið í blot fyrri at finna uppá okkurt alternativar vinnuvegir, sigur Tordur Niclasen, ið væntar fleiri samgongukreppur og kanska nýval, ið hevði gagnad samfelagnum